

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

24. januar 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – social sikring – forordning (EU) nr. 1231/2010 – lovgivning, der finder anvendelse – A1-attest – artikel 1 – udvidelse af anvendelsesområdet for A1-attester til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der opholder sig lovligt på en medlemsstats område – lovligt ophold – begreb«

I sag C-477/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Centrale Raad van Beroep (appeldomstol i sager vedrørende social sikring og tjenestemænd, Nederlandene) ved afgørelse af 4. august 2017, indgået til Domstolen den 8. august 2017, i sagen

Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank

mod

D. Balandin,

I. Lukachenko,

Holiday on Ice Services BV,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af Domstolens vicepræsident, R. Silva de Lapuerta, som fungerende formand for Første Afdeling, og dommerne J.-C. Bonichot, E. Regan (refererende dommer), C.G. Fernlund og S. Rodin,

generaladvokat: N. Wahl,

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 4. juli 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank ved H. van der Most, som befuldmægtiget,
- Holiday on Ice Services BV, I. Lukachenko og D. Balandin ved advocaat F.J. Webbink,
- den nederlandske regering ved M. Noort, M. Bulterman og J. Langer, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

- den tjekkiske regering ved M. Smolek, J. Vláčil og J. Pavliš, som befuldmægtigede,
- den franske regering ved D. Colas og C. David, som befuldmægtigede
- Europa-Kommissionen ved M. van Beek og D. Martin, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. september 2018, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1231/2010 af 24. november 2010 om udvidelse af forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet (EUT 2010, L 344, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side Raad van bestuur van de Sociale Verzekeringsbank (bestyrelsen for den sociale sikringsinstitution, Nederlandene, herefter »Svb«) og på den anden side D. Balandin, I. Lukasjenko og Holiday on Ice Services BV, tidligere Stage Entertainment Touring Services BV (herefter »HOI«), vedrørende Svbs afslag på til D. Balandin og I. Lukasjenko i deres egenskab af tredjelandsstatsborgere, der er ansat ved HOI, at udstede attester på grundlag af artikel 19, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2009, L 284, s. 1) (herefter »A1-attest«).

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 1231/2010

- 3 6.-8., 10. og 11. betragtning til forordning nr. 1231/2010 har følgende ordlyd:
 - »(6) [Europa-Parlamentets og Rådets] [f]orordning (EF) nr. 883/2004 [af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2004, L 166, s. 1, berigtiget i EUT 2004, L 200, s. 1)] og forordning [nr. 987/2009] moderniserer og forenkler i vid udstrækning koordineringsreglerne såvel for de forsikrede som for de sociale sikringsinstitutioner. De nye koordineringsregler skal gøre det hurtigere og nemmere for de sociale sikringsinstitutioner at behandle data vedrørende de forsikredes ret til ydelser og sænke de dermed forbundne administrationsomkostninger.
 - (7) Unionen har som målsætning at fremme et højt socialt beskyttelsesniveau og at højne levestandarden og livskvaliteten i medlemsstaterne.
 - (8) For at undgå, at arbejdsgivere og nationale sociale sikringsinstitutioner bliver nødsaget til at forvalte indviklede retlige og administrative forhold, som vedrører et relativt lille antal personer, er det vigtigt, at der kun anvendes et enkelt retligt koordineringsinstrument i form af forordning [nr. 883/2004] og forordning [nr. 987/2009], så der i fuldt omfang drages fordel af moderniseringen og forenklingen på området for social sikring.

[...]

- (10) Anvendelsen af forordning [nr. 883/2004] og forordning [nr. 987/2009] på tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet, må ikke give dem hverken ret til indrejse, ophold eller bopæl i en medlemsstat og heller ikke adgang til medlemsstatens arbejdsmarked. Anvendelsen af forordning [nr. 883/2004] og forordning [nr. 987/2009] bør derfor ikke berøre medlemsstaternes ret til i henhold til EU-lovgivningen at give, afslå, inddrage eller nægte at forlænge en tilladelse til indrejse, ophold eller arbejde i den pågældende medlemsstat.
- (11) Forordning [nr. 883/2004] og forordning [nr. 987/2009] bør i henhold til nærværende forordning kun finde anvendelse, såfremt den pågældende allerede opholder sig lovligt på en medlemsstats område. Lovligt ophold bør således være en betingelse for, at disse forordninger kan finde anvendelse.«

4 Denne forordnings artikel 1 fastsætter:

»Forordning [nr. 883/2004] og forordning [nr. 987/2009] finder anvendelse på tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet, samt på deres familiemedlemmer og efterladte, når de lovligt opholder sig på en medlemsstats område og befinder sig i en situation, som ikke i alle henseender er begrænset til en enkelt medlemsstat.«

Forordning nr. 883/2004

5 Artikel 1, litra j) og k), i forordning nr. 883/2004, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 465/2012 af 22. maj 2012 (EUT 2012, L 149, s. 4) (herefter »forordning nr. 883/2004«), har følgende ordlyd:

»I denne forordning forstås ved udtrykket:

[...]

j) »bopæl«: det sted, hvor en person har sit sædvanlige opholdssted

k) »ophold«: midlertidigt ophold.«

6 Forordningens artikel 13, stk. 1, bestemmer:

»En person, der normalt har lønnet beskæftigelse i to eller flere medlemsstater, er omfattet:

- a) af lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, såfremt den pågældende udøver en væsentlig del af sin virksomhed i denne medlemsstat, eller
- b) såfremt den pågældende ikke udøver en væsentlig del af sin virksomhed i bopælsmedlemsstaten:
- i) af lovgivningen i den medlemsstat, hvor virksomheden eller arbejdsgiveren har sit hjemsted eller sit forretningssted, hvis den pågældende er beskæftiget af én virksomhed eller arbejdsgiver, eller
- ii) af lovgivningen i den medlemsstat, hvor virksomhederne eller arbejdsgiverne har deres hjemsted eller forretningssted, hvis den pågældende er beskæftiget af to eller flere virksomheder eller arbejdsgivere, som kun har deres hjemsted eller forretningssted i én medlemsstat, eller

- iii) af lovgivningen i den medlemsstat, hvor virksomhedens eller arbejdsgiverens hjemsted eller forretningssted er beliggende uden for bopælsmedlemsstaten, hvis den pågældende er beskæftiget af to eller flere virksomheder eller arbejdsgivere, som har deres hjemsted eller forretningssted i to medlemsstater, hvoraf den ene er bopælsmedlemsstaten, eller
- iv) af lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, hvis den pågældende er beskæftiget af to eller flere virksomheder eller arbejdsgivere, og mindst to af dem har deres hjemsted eller forretningssted i andre medlemsstater end bopælsmedlemsstaten.«

Forordning nr. 987/2009

- 7 Artikel 16, stk. 1 og 2, i forordning nr. 987/2009 bestemmer:

»1. En person, der udøver aktiviteter i to eller flere medlemsstater, underretter den institution, som er udpeget af den kompetente myndighed i bopælsmedlemsstaten, herom.

2. Den udpegede institution på bopælsstedet [...] fastlægger straks, hvilken lovgivning den pågældende skal være omfattet af, under hensyntagen til artikel 13 i [forordning nr. 883/2004] og artikel 14 i [nærværende forordning]. Denne første fastlæggelse er midlertidig. Institutionen underretter de udpegede institutioner i de enkelte medlemsstater, hvor aktiviteten udøves, om den midlertidige fastlæggelse.«

- 8 Denne forordnings artikel 19, stk. 2, fastsætter:

»Efter anmodning fra den berørte person eller arbejdsgiveren attesterer den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning skal anvendes i medfør af en bestemmelse i afsnit II i [forordning nr. 883/2004], at sådan lovgivning finder anvendelse med angivelse af eventuelt slutdato og betingelser.«

Direktiv 2011/98

- 9 Artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/98/EU af 13. december 2011 om én enkelt ansøgningsprocedure for en kombineret tilladelse til tredjelandstatsborgere til at opholde sig og arbejde på en medlemsstats område og om et sæt fælles rettigheder for arbejdstagere fra tredjelande, der har lovligt ophold i en medlemsstat (EUT 2011, L 343, s. 1), fastsætter under overskriften »Definitioner« følgende:

»I dette direktiv forstås ved:

[...]

- b) »arbejdstager fra et tredjeland«: en tredjelandstatsborger, der er indrejst på en medlemsstats område, har lovligt ophold og har tilladelse til at arbejde i et lønnet forhold i den pågældende medlemsstat i overensstemmelse med national lovgivning eller praksis

[...]«

- 10 Direktivets artikel 3, der har overskriften »Anvendelsesområde«, bestemmer:

»1. Dette direktiv finder anvendelse på:

[...]

- b) tredjelandstatsborgere, som har fået indrejsetilladelse i en medlemsstat til andre formål end arbejde i henhold til EU-retten eller national lovgivning, har tilladelse til at arbejde og har opholdstilladelse i overensstemmelse med [Rådets] forordning (EF) nr. 1030/2002 [af 13. juni 2002 om ensartet udformning af opholdstilladelser til tredjelandstatsborgere (EFT 2002, L 157, s. 1)], og
- c) tredjelandstatsborgere, der har fået indrejsetilladelse i en medlemsstat for at arbejde i henhold til EU-retten eller national lovgivning.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på tredjelandstatsborgere:

[...]

- i) der er fastboende udlændinge i overensstemmelse med [Rådets] direktiv 2003/109/EF [af 25. november 2003 om tredjelandstatsborgeres status som fastboende udlænding (EUT 2004, L 16, s. 44)]

[...]

3. Medlemsstaterne kan beslutte, at kapitel II ikke finder anvendelse på tredjelandstatsborgere, der [...] har fået tilladelse til at arbejde på en medlemsstats område i en periode på højst seks måneder [...]

[...]«

11 Det nævnte direktivs artikel 12 med overskriften »Retten til ligebehandling« har følgende ordlyd:

»1. Arbejdstagere fra tredjelände, jf. artikel 3, stk. 1, litra b) og c), skal have ret til ligebehandling med statsborgerne i den medlemsstat, hvor de har ophold, hvad angår:

[...]

- e) sociale sikringsgrene som defineret i forordning (EF) nr. 883/2004

[...]

2. Medlemsstaterne kan begrænse retten til ligebehandling:

[...]

- b) [V]ed at begrænse de rettigheder for arbejdstagere fra tredjelände, der følger af stk. 1, litra e), men kan ikke begrænse disse rettigheder for arbejdstagere fra tredjelände, der er i beskæftigelse, eller som har været beskæftiget i mindst seks måneder, og som er registreret som arbejdsløse.

Medlemsstaterne kan endvidere beslutte, at stk. 1, litra e), for så vidt angår familieydelse ikke skal finde anvendelse på tredjelandstatsborgere, som har fået tilladelse til arbejde på en medlemsstats område for et tidsrum på ikke over seks måneder, på tredjelandstatsborgere, der har fået indrejsetilladelse med henblik på studier, eller på tredjelandstatsborgere, der fået arbejdstilladelse på grundlag af et visum.

[...]«

Nederlandsk ret

- 12 Beleidsregels van de Svb met betrekking tot de onderdanen van landen buiten de Europese Unie (SB2124) (Svb's retningslinjer vedrørende statsborgere fra lande, der ikke er medlem af Den Europæiske Union (SB2124)) har følgende ordlyd:

»Det personelle anvendelsesområde for forordning [nr. 883/2004] er i princippet begrænset til statsborgere fra Den Europæiske Unions medlemslande, fra lande [i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS)] og fra Det Schweiziske Forbund. Tredjelandstatsborgere er kun omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde, hvis de er anerkendt som flygtninge eller har egenskab af familiemedlem eller nærtstående. I forordning [nr. 1231/2010] bestemmes det imidlertid, at sidstnævnte forordning alligevel finder anvendelse på tredjelandstatsborgere, der udelukkende på grundlag af deres nationalitet ikke er omfattet af forordning [nr. 883/2004], såfremt disse tredjelandstatsborgere opholder sig lovligt på en medlemsstats område og lovligt flytter inden for EU.

Begrebet lovligt ophold er ikke defineret i forordning [nr. 1231/2010]. I henhold til Svb's praksis foreligger der lovligt ophold i Nederlandene, såfremt opholdet er lovligt i den forstand, hvori begrebet er anvendt i artikel 8 i Vreemdelingenwet 2000 (udlændingeloven af 2000), dog således at Svb ikke antager, at der er lovligt ophold, såfremt udlændingen opholder sig i Nederlandene i afventning af en afgørelse om en ansøgning om første indrejse.

Det følger af titlen på, betragtningerne til og bestemmelserne i forordning [nr. 1231/2010], at tredjelandstatsborgere på samme måde som EU-borgere skal opfylde flyttekriteriet, således som det er defineret i [beleidsregels van de Svb met betrekking tot de Verplaatsingscriterium (SB2120) (Svb's retningslinjer vedrørende flyttekriteriet (SB2120))].

[...]«

- 13 I henhold til Svb's retningslinjer vedrørende flyttekriteriet (SB2120) finder forordning nr. 883/2004 anvendelse på personer, hvis situation har tilknytning til flere medlemsstater. Den kan hverken finde anvendelse i rent nationale situationer, eller når den berørte persons situation udelukkende har tilknytning til et tredjeland og en enkelt medlemsstat.
- 14 I henhold til beleidsregels van de Svb met betrekking tot de territoriale werkingssfeer (SB2135) (Svb's retningslinjer vedrørende det territoriale anvendelsesområde (SB2135)) finder forordning nr. 883/2004 i princippet kun anvendelse, hvis en person bor og arbejder på EU's område. Af Domstolens praksis fremgår det imidlertid, at denne forordning også vil kunne finde anvendelse, hvis en person er omfattet af forordningens personelle anvendelsesområde, men bor og arbejder uden for EU's område.

Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 15 D. Balandin og I. Lukachenko er tredjelandstatsborgere, der er ansat ved HOI, som er en virksomhed med vedtægtsmæssigt hjemsted i Amsterdam (Nederlandene) og hovedkontor i Utrecht (Nederlandene), der hvert år mellem oktober og maj organiserer isskøjteshows i forskellige lande, herunder flere medlemsstater.
- 16 Alle medarbejderne i HOI samles i Nederlandene i et par uger for at træne med henblik på at forberede disse shows. En del af skøjteløberne giver derefter et antal forestillinger i Nederlandene, mens de øvrige giver shows i forskellige medlemsstater, bl.a. i Frankrig og i Tyskland. Tredjelandstatsborgerne opholder sig alle lovligt i Nederlandene i den periode, hvor de træner, og eventuelt i den periode, hvor de optræder, idet der i givet fald meddeles dem en arbejdstilladelse. De har ligeledes på grundlag af det såkaldte »Schengen«-visum lovligt ophold i de øvrige medlemsstater, hvor der optrædes.

- 17 Svb har i mange år tildelt de tredjelandstatsborgere, der er ansat ved HOI, A1-attester, der bekræftede, at den nederlandske socialsikringslovgivning fandt anvendelse på dem, og at betalingen af de obligatoriske bidrag ligeledes fandt sted i Nederlandene. Fra sæsonen 2015/2016 afslog SvB ikke desto mindre at udstede sådanne attester, idet institutionen anførte, at det var med urette, at den i de forudgående år havde udstedt disse. Institutionen afslog derfor HOI's anmodninger i denne forbindelse.
- 18 Efter forhandlinger, bl.a. i forbindelse med de foreløbige foranstaltninger, der blev pålagt af *voorzieningenrechter Amsterdam* (dommeren i sager om foreløbige forholdsregler i Amsterdam, Nederlandene), udstedte SvB A1-attester, der var gyldige indtil den 1. maj 2016. Sæsonen 2015/2016 sluttede imidlertid først den 22. maj 2016, hvorfor der stadig er tvist om disse sidste uger af maj 2016. Ved dom af 28. april 2016 fastslog *rechtbank Amsterdam* (retten i første instans i Amsterdam, Nederlandene) bl.a. på grundlag af princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, at SvB burde have udstedt A1-attester for de sidste uger af denne sæson. SvB har appelleret denne dom til den forelæggende ret.
- 19 Den forelæggende ret har bemærket, at D. Balandin og I. Lukashenko ikke er direkte omfattet af det personelle anvendelsesområde for forordning nr. 883/2004 som defineret i forordningens artikel 2, eftersom de hverken er statsborgere i en medlemsstat eller statsløse eller flygtninge. De er kun omfattet af bestemmelserne i denne forordning i medfør af forordning nr. 1231/2010, som under bestemte betingelser har udvidet anvendelsesområdet for forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet.
- 20 Ifølge den forelæggende ret er det ubestridt, at D. Balandin og I. Lukashenko ikke boede i Nederlandene eller i en anden medlemsstat, men opholdt sig og arbejdede midlertidigt i EU i den i artikel 1, litra k), i forordning nr. 883/2004 omhandlede forstand. På denne baggrund er der en vis usikkerhed om, hvorvidt kun tredjelandstatsborgere, der rent faktisk har bopæl i den i artikel 1, litra j), i forordning nr. 883/2004 omhandlede forstand, kan påberåbe sig artikel 1 i forordning nr. 1231/2010, eller om også tredjelandstatsborgere, der befinder sig i en situation, som den D. Balandin og I. Lukashenko befandt sig i, kan støtte ret herpå.
- 21 Den forelæggende ret har nemlig anført, at anvendelsen af denne sidstnævnte bestemmelse er problematisk, da der er forskelle mellem de forskellige sprogversioner, idet begrebet »lovligt ophold« tilsyneladende kan svare både til et ophold, der ikke nødvendigvis er langvarigt, og til et ophold, der har en vis permanent karakter.
- 22 Under disse omstændigheder har Centrale Raad van Beroep (appeldomstol i sager vedrørende social sikring og tjenestemænd) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »Skal artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 fortolkes således, at arbejdstagere, der er statsborgere i et tredjeland, og som bor uden for EU, men i perioder arbejder i forskellige medlemsstater for en i Nederlandene hjemmehørende arbejdsgiver, kan støtte ret på [bestemmelserne i] (afsnit II i) forordning nr. 883/2004 og forordning nr. 987/2009?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 23 Med spørgsmålet ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 skal fortolkes således, at tredjelandstatsborgere som de i hovedsagen omhandlede, der bor og arbejder midlertidigt i forskellige medlemsstater som ansatte hos en arbejdsgiver, der har

hjemsted i en medlemsstat, kan påberåbe sig de koordinationsregler, der er fastsat i forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009, med henblik på fastlæggelsen af, hvilken lovgivning om social sikring de er omfattet af.

- 24 Det skal indledningsvis bemærkes, at i henhold til artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 finder forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 anvendelse på tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet, samt på deres familiemedlemmer og efterladte, når de lovligt opholder sig på en medlemsstats område og befinder sig i en situation, som ikke i alle henseender er begrænset til en enkelt medlemsstat.
- 25 Forordning nr. 1231/2010 har således til formål at udvide det personelle anvendelsesområde for forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet.
- 26 Som det fremgår af syvende betragtning til forordning nr. 1231/2010, bidrager nævnte forordning med denne udvidelse til opfyldelsen af den målsætning, som Unionen forfølger, der består i at fremme et højt socialt beskyttelsesniveau ved at sikre, at tredjelandsstatsborgere, således som det er anført i sjette og ottende betragtning, kan drage fordel af moderniseringen og forenklingen af koordineringsreglerne på området for social sikring, som indføres ved forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 såvel for de forsikrede som for de sociale sikringsinstitutioner.
- 27 Det er i det foreliggende tilfælde ubestridt, at de i hovedsagen berørte personer i deres egenskab af tredjelandsstatsborgere ikke allerede er omfattet af forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 på grund af deres nationalitet, eftersom de hverken er statsborgere i medlemsstaterne eller flygtninge eller statsløse. Det er i øvrigt ligeledes ubestridt, at disse personer ikke befinder sig i en situation, som i alle henseender er begrænset til en enkelt medlemsstat, eftersom de afvikler en del af deres isskøjteshows i andre medlemsstater end Kongeriget Nederlandene.
- 28 Under disse omstændigheder fremgår det, at de i hovedsagen berørte personer i overensstemmelse med artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 kan støtte ret på forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009, for så vidt som de »har lovligt ophold« på en medlemsstats område.
- 29 Det følger såvel af kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at indholdet af en bestemmelse i EU-retten, der som artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes lovgivning med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt i hele Den Europæiske Union skal undergives en uafhængig og ensartet fortolkning (jf. i denne retning dom af 19.9.2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, præmis 49 og deri nævnte retspraksis).
- 30 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den præcise rækkevidde af begrebet »lovligt ophold« som omhandlet i denne bestemmelse er usikker, henset til forskellene mellem de forskellige sprogversioner heraf. Selv om den nederlandske version anvender udtrykket »verblijven«, hvilket synes at henvise til en tilstedeværelse, som ikke nødvendigvis er langvarig, vil den tyske og den engelske version, der henviser til henholdsvis »rechtmässigen Wohnsitz« og »legally resident«, således kunne analyseres som henvisende til et ophold, der har en vis permanent karakter.
- 31 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det følger af Domstolens faste praksis, at den formulering, der er anvendt i en af sprogversionerne af en EU-retlig bestemmelse, ikke kan tjene som eneste grundlag for bestemmelsens fortolkning eller tillægges større betydning end de øvrige sprogversioner. De EU-retlige bestemmelser skal nemlig fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de versioner, der er udfærdiget på alle Unionens sprog. I tilfælde af uoverensstemmelse mellem de forskellige sprogversioner af en EU-retlig tekst skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (dom af 20.12.2017, Gusa, C-442/16, EU:C:2017:1004, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).

- 32 Hvad for det første angår den retlige sammenhæng, hvori forordning nr. 1231/2010 indgår, bemærkes, således som det fremgår af nærværende doms præmis 25, at denne har til formål at udvide anvendelsesområdet for forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet. Idet artikel 1, litra j), i forordning nr. 883/2004 definerer begrebet »bopæl«, skal det derfor først afgøres, om begrebet »lovligt ophold«, der er omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 1231/2010, har samme rækkevidde som begrebet »bopæl«, der er fastsat i forordning nr. 883/2004.
- 33 I medfør af artikel 1, litra j), i forordning nr. 883/2004 skal der ved begrebet »bopæl« forstås det sted, hvor en person har sit sædvanlige opholdssted. Det adskiller sig fra begrebet »ophold«, som denne forordnings artikel 1, litra k), definerer som svarende til et midlertidigt ophold. Den berørte persons bopæl som omhandlet i denne forordnings artikel 1, litra j), er derfor genstand for en faktisk vurdering, og bedømmelsen heraf foretages på grundlag af det sted, hvor centret for dennes livsinteresser befinder sig (jf. i denne retning dom af 5.6.2014, I, C-255/13, EU:C:2014:1291, præmis 44 og deri nævnte retspraksis).
- 34 Det skal imidlertid bemærkes, at begrebet »bopæl« som omhandlet i denne forordning og begrebet »lovligt ophold« som omhandlet i forordning nr. 1231/2010 i disse to forordninger ikke anvendes med henblik på samme formål.
- 35 Som det fremgår af 15. betragtning til forordning nr. 883/2004, har denne forordning til formål at forhindre, at personer mister deres beskyttelse med hensyn til social sikring, fordi ingen lovgivning finder anvendelse på dem, og tilsigter ligeledes, at disse personer undergives socialsikringen i en enkelt medlemsstat for at undgå, at forskellige landes lovgivninger overlapper hinanden med de deraf følgende forviklinger (jf. i denne retning dom af 5.6.2014, I, C-255/13, EU:C:2014:1291, præmis 40-42 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Som generaladvokaten har anført i punkt 63 i forslaget til afgørelse, har sondringen mellem begrebet »bopæl« og begrebet »ophold« i denne sammenhæng til formål at fastlægge den medlemsstat, som unionsborgerne er tættest forbundne med, og hvilken lovgivning de følgelig er underlagt.
- 37 Som allerede bemærket i nærværende doms præmis 25, har forordning nr. 1231/2010 derimod til formål at udvide det personelle anvendelsesområde for forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandsstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet.
- 38 I denne sammenhæng bemærkes, således som det fremgår af 11. betragtning til forordning nr. 1231/2010, at begrebet »lovligt ophold« som omhandlet i denne forordning er et udtryk for EU-lovgivers valg om at undergive udvidelsen af det personelle anvendelsesområde for forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandsstatsborgere den forudsætning, at disse opholder sig lovligt på den pågældende medlemsstats område. Dette begreb adskiller sig således fra begrebet »bopæl« som omhandlet i artikel 1, litra j), i forordning nr. 883/2004.
- 39 Denne konstatering fremgår ligeledes af tiende betragtning til forordning nr. 1231/2010, hvori det er anført, at anvendelsen af forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 på disse statsborgere dels ikke må give dem hverken ret til indrejse, ophold eller bopæl i en medlemsstat og heller ikke adgang til medlemsstatens arbejdsmarked, dels ikke bør berøre medlemsstaternes ret til i henhold til EU-lovgivningen at afslå eller inddrage en tilladelse til indrejse, ophold eller arbejde på deres respektive områder eller til at nægte at forlænge én sådan.
- 40 Det forhold, at der blev valgt et kriterium på grundlag af de retlige betingelser for tredjelandsstatsborgeres tilstedeværelse på en medlemsstats område, bekræftes af forarbejderne til forordning nr. 1231/2010. Det fremgår således af s. 6 i den begrundelse, der ledsager forslaget til forordningen om udvidelse af bestemmelserne i forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009 til at omfatte

tredjelandstatsborgere, som ikke allerede er omfattet af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet (KOM(2007) 439 endelig), at sådanne statsborgere skal være lovligt bosat på en medlemsstats område og dermed have ret til midlertidigt eller fast at opholde sig dér. Denne begrundelse præciserer ligeledes, at disse statsborgere for at kunne påberåbe sig rettighederne i henhold til bestemmelserne i forordning nr. 883/2004 i en anden medlemsstat ikke nødvendigvis skal opfylde bopælskravet, men blot kan opholde sig midlertidigt i medlemsstaten, for så vidt som deres tilstedeværelse på denne anden stats område er forenelig med dennes lovgivning om indrejse og ophold.

- 41 Følgelig er hverken varigheden af disse statsborgeres tilstedeværelse på en medlemsstats område eller den omstændighed, at disse bevarer centret for deres livsinteresser i et tredjeland, ikke som sådan afgørende med henblik på fastlæggelsen af, om de »lovligt opholder sig på en medlemsstats område« som omhandlet i artikel 1 i forordning nr. 1231/2010.
- 42 Denne fortolkning understøttes af direktiv 2011/98, der bl.a. fastsætter et sæt fælles rettigheder for arbejdstagere fra tredjelande, der har lovligt ophold i en medlemsstat. Som det fremgår af dette direktivs artikel 12, stk. 1, litra e), og artikel 12, stk. 2, litra b), sammenholdt med direktivets artikel 2, litra b), og artikel 3, stk. 1, litra b) og c), artikel 3, stk. 2, litra i), og artikel 3, stk. 3, har tredjelandstatsborgere, der har fået tilladelse til at indrejse for at arbejde i en medlemsstat, også selv om det blot er midlertidigt, nemlig i princippet ret til ligebehandling for så vidt angår de sociale sikringsgrene som omhandlet i forordning nr. 883/2004.
- 43 Det skal konstateres, at en sådan fortolkning endvidere er bedre egnet til at sikre virkeliggørelsen af de målsætninger, der er nævnt i nærværende doms præmis 26.
- 44 I det foreliggende tilfælde skal det bemærkes, at det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, at de i hovedsagen berørte personer, der er ansat af en virksomhed med vedtægtsmæssigt hjemsted i Nederlandene, lovligt opholder sig og arbejder på de medlemsstaters område, hvor de giver forestillinger.
- 45 Heraf følger, at tredjelandstatsborgere, der befinder sig i en situation, som den de i hovedsagen omhandlede personer befinder sig i, kan støtte ret på de koordineringsregler, der er fastsat i forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009, med henblik på fastlæggelsen af, hvilken lovgivning der finder anvendelse med hensyn til socialsikring.
- 46 I denne henseende skal det under hensyntagen til de i nærværende doms præmis 44 konstaterede forhold bemærkes, at artikel 13 i forordning nr. 883/2004 bl.a. fastsætter de tilknytningskriterier, der finder anvendelse på personer, som udøver lønmodtagervirksomhed i to eller flere medlemsstater. Det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve, om et af disse tilknytningskriterier finder anvendelse på de i hovedsagen berørte personer med henblik på at afgøre, om de er omfattet af den nederlandske lovgivning om social sikring. Hvis dette er tilfældet, attesterer den kompetente institution i den medlemsstat, hvis lovgivning skal anvendes, ved udstedelse af en A1-attest, at denne lovgivning finder anvendelse med angivelse af eventuelt slutdato og betingelser i overensstemmelse med artikel 19, stk. 2, i forordning nr. 987/2009.
- 47 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1 i forordning nr. 1231/2010 skal fortolkes således, at tredjelandstatsborgere som de i hovedsagen omhandlede, der bor og arbejder midlertidigt i forskellige medlemsstater som ansatte hos en arbejdsgiver, der har hjemsted i en medlemsstat, kan påberåbe sig de koordineringsregler, der er fastsat i forordning nr. 883/2004 og nr. 987/2009, med henblik på fastlæggelsen af, hvilken lovgivning om social sikring de er omfattet af, når de lovligt opholder sig og arbejder på medlemsstaternes område.

Sagsomkostninger

- 48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

Artikel 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1231/2010 af 24. november 2010 om udvidelse af forordning (EF) nr. 883/2004 og forordning (EF) nr. 987/2009 til at omfatte tredjelandstatsborgere, der ikke allerede er omfattet af disse forordninger udelukkende på grund af deres nationalitet, skal fortolkes således, at tredjelandstatsborgere som de i hovedsagen omhandlede, der bor og arbejder midlertidigt i forskellige medlemsstater som ansatte hos en arbejdsgiver, der har hjemsted i en medlemsstat, kan påberåbe sig de koordineringsregler, der er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 987/2009 af 16. september 2009 om de nærmere regler til gennemførelse af forordning (EF) nr. 883/2004, med henblik på fastlæggelsen af, hvilken lovgivning om social sikring de er omfattet af, når de lovligt opholder sig og arbejder på medlemsstaternes område.

Underskrifter